

Regeringens proposition till Riksdagen om godkännande av överenskommelsen med Montenegro om främjande och skydd av investeringar samt med förslag till lag om sättande i kraft av de bestämmelser i överenskommelsen som hör till området för lagstiftningen

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att riksdagen godkänner den i november 2008 undertecknade överenskommelsen mellan Finland och Montenegro om främjande och skydd av investeringar. Genom överenskommelsen vill man garantera gynnsamma villkor för investeringar som görs i det ena avtalslutande landet av den andra avtalslutande partens medborgare och företag samt erkänna behovet av att skydda investeringarna.

Överenskommelsen träder i kraft 30 dagar efter den dag då de avtalslutande parterna har meddelat varandra att de konstitutionella villkoren för ikraftträdandet har uppfyllts. I propositionen ingår ett förslag till lag om sättande i kraft av vissa till området för lagstiftningen hörande bestämmelser i överenskommelsen.

Den föreslagna lagen avses träda i kraft vid en tidpunkt som fastställs genom förordning av republikens president. Överenskommelsen träder i kraft samtidigt.

ALLMÄN MOTIVERING

1 Nuläge

Allmänt

En överenskommelse mellan Finland och Serbien och Montenegro om främjande och skydd av investeringar undertecknades den 23 maj 2005.

Med anledning av att statsförbundet mellan Serbien och Montenegro har upplösts kunde överenskommelsen inte som sådan längre sättas i kraft. Överenskommelsen måste därför ingås med de nya parterna.

Montenegro förklarade sig självständigt i juni 2006. Finland erkände Montenegro den 29 juni 2006 och diplomatiska förbindelser upprättades mellan länderna strax efter detta.

Hittills har de ekonomiska relationerna mellan Finland och Montenegro varit få. År 2007 var värdet på Finlands export till Montenegro ca 6,7 miljoner euro. Det som exporterades var i huvudsak maskiner, anläggningar och transportmedel. Värdet på

Finlands import från Montenegro var ca 18 000 euro.

I fråga om överenskommelsen om främjande och skydd av investeringar kom Finland och Montenegro genom skriftväxling överens om att göra sådana behövliga ändringar i överenskommelsen som gäller avtalsparterna och deras territorier varefter den undertecknas på nytt. Till övriga delar grundar sig överenskommelsen på den överenskommelse som undertecknats med Serbien och Montenegro.

Avsikten är att underteckna en ny överenskommelse med Serbien vid en tidpunkt som bestäms senare.

Finland har gällande överenskommelser om skydd för investeringar med 62 länder.

Sedan tidigare har Finland gällande överenskommelser om skydd för investeringar med följande länder: Albanien (FördrS 16/1999), Algeriet (FördrS 9/2007), Förenade Arabemiraten (FördrS 22/1997), Argentina (FördrS 21/1996), Armenien (FördrS 32/2007), Azerbajdzjan (FördrS 8/2005),

Bosnien och Hercegovina (FördrS 77/2001), Bulgarien (FördrS 50/1999), Chile (FördrS 23/1996), Dominikanska republiken (FördrS 36/2007), Ecuador (FördrS 79/2001), Egypten (FördrS 11/2005), El Salvador (FördrS 11/2003), Republiken Sydafrika (FördrS 8/2001), Etiopien (FördrS 42/2007), Filippinerna (FördrS 52/1999), Indien (FördrS 30/2003), Indonesien (FördrS 82/2008), Georgien (FördrS 5/2008), Guatemala (FördrS 107/2006), Iran (FördrS 82/2004), Jordanien (FördrS 7/2008), Kazakstan (FördrS 63/2008), Kina (FördrS 87/2006), Kirgizistan (FördrS 163/2004), Republiken Korea (FördrS 25/1996), Kroatien (FördrS 92/2002), Kuwait (FördrS 32/1997), Lettland (FördrS 5/1993), Libanon (FördrS 4/2000), Litauen (FördrS 119/1992), Makedonien (FördrS 21/2002), Malaysia (FördrS 79/1987), Marocko (FördrS 28/2003), Mauritius (FördrS 90/2008), Mexiko (FördrS 54/2000), Moldavien (FördrS 42/1997), Mongoliet (FördrS 87/2008), Moçambique (FördrS 93/2005), Namibia (FördrS 42/2005), Nigeria (FördrS 34/2007), Oman (FördrS 18/1999), Peru (FördrS 33/1996), Polen (FördrS 28/1998), Qatar (FördrS 37/2003), Rumänien (FördrS 121/1992), Slovakien (FördrS 37/1996), Slovenien (FördrS 37/2000), Sri Lanka (FördrS 54/1987), Tanzania (FördrS 94/2002), Thailand (FördrS 35/1996), Tjeckien (FördrS 34/1994), Tunisien (FördrS 52/2003), Turkiet (FördrS 29/1995), Ukraina (FördrS 102/2005), Ungern (FördrS 20/1989), Uruguay (FördrS 84/2004), Uzbekistan (FördrS 74/1993), Vitryssland (FördrS 89/1994), Ryssland (ingånget med Sovjetunionen, FördrS 58/1991, protokoll om ändring FördrS 57/1999), Vietnam (FördrS 27/1996) och Estland (FördrS 104/1992).

2 Målsättning och de viktigaste förslagen

Avsikten med bestämmelserna i överenskommelsen är närmast att minska möjligheterna för att näringslivets investeringar behandlas godtyckligt samt att göra investeringsmiljön i mållandet mer förutsägbar. Genom överenskommelsen strävar man efter att minska den politiska

landrisk som ansluter sig till utländska investeringar, och därigenom sänka investeringströskeln för företagen. Överenskommelsen har även en sänkande effekt på finansieringskostnaderna för utländska investeringar.

I överenskommelsen definieras begreppen investerare, investering och avkastning samt överenskommelsens territoriella tillämpningsområde. Genom överenskommelsen främjas investeringar allmänt, och investeringar som gjorts i landet skyddas.

Enligt överenskommelsen ska vardera avtalsslutande parten på sitt territorium ge investeringar som görs av den andra avtalsslutande partens investerare en rättvis behandling samt fullt och kontinuerligt skydd. På investeringar ska tillämpas en behandling som är minst lika förmånlig som den som tillämpas på investeringar gjorda av egna investerare eller av investerare från länder som har ställning som mest gynnad nation, beroende på vilken behandling som är förmånligare för investeraren.

Investeringar som avses i överenskommelsen kan inte exproprieras eller nationaliseras annat än på icke-diskriminerande basis och i allmänt intresse. En dylik åtgärd kan vidtas endast mot direkt, tillräcklig och faktisk ersättning och med iakttagande av lagliga tillvägagångssätt.

Investeringsförluster som orsakas av krig, väpnade konflikter, nödlägen eller motsvarande händelser ska gottgöras eller ersättas till minst samma nivå som gottgörelse som medges parternas egna investerare eller investerare från länder som har ställning som mest gynnad nation.

Överenskommelsen möjliggör omedelbar överföringsfrihet för tillgångar i konvertibel valuta.

I överenskommelsen ingår bestämmelser om domstolsförfarande och internationellt skiljeförfarande för den händelse att det uppstår tvister mellan en investerare och en avtalsslutande part. Tvister mellan de avtalsslutande parterna om tolkningen och tillämpningen av överenskommelsen ska avgöras av en internationell skiljedomstol som inrättas särskilt för varje enskilt fall.

I propositionen ingår ett förslag till blankettlag, genom vilken de bestämmelser i

överenskommelsen som hör till området för lagstiftningen sätts i kraft.

3 Propositionens ekonomiska konsekvenser

Propositionen har inte några direkta verkningar på statsfinanserna. Genom förslaget strävar man efter att främja finländska företags möjligheter att idka verksamhet i det andra avtalsslutande landet genom att skapa gynnsammare och tryggare förutsättningar för dessa företags investeringsverksamhet.

4 Beredningen av propositionen

På grund av att statsförbundet mellan Serbien och Montenegro upplöstes var det inte längre möjligt att som sådan sätta i kraft den överenskommelse mellan Finland och Serbien och Montenegro om främjande och skydd av investeringar som undertecknats av finansminister Antti Kalliomäki den 23 maj 2005.

Finland och Montenegro kom genom skriftväxling överens om att göra de behövliga ändringar som gäller avtalsparterna och

deras territorier i överenskommelsen varefter den undertecknas på nytt. Till övriga delar grundar sig överenskommelsen på den överenskommelse som undertecknats med Serbien och Montenegro.

För godkännande av överenskommelsen hade utrikesministeriet, innan statsförbundet upplöstes, bett om utlåtanden från utomstående instanser: justitieministeriet, finansministeriet, undervisningsministeriet, handels- och industriministeriet, social- och hälsovårdsministeriet, arbetsministeriet, miljöministeriet, Fonden för industriellt samarbete Ab, Finnvera Abp, Finpro rf, Invest in Finland, Kemiindustrin KI rf, Centralhandelskammaren, Metallindustrins Centralförbund rf, Skogsindustrin rf, Finlands Bank, Bankföreningen i Finland rf samt Finlands Näringsliv rf.

Eftersom inga betydelsefulla ändringar har gjorts i den nya överenskommelsen har nya utlåtanden inte begärts.

Överenskommelsen undertecknades i Podgorica den 14 november 2008. Överenskommelsen undertecknades för Finlands del av ambassadör Ari Heikkinen och för Montenegros del av ministern för ekonomisk utveckling Branimir Gvozdenovic.

DETALJMOTIVERING

1 Överenskommelsens innehåll och dess förhållande till lagstiftningen i Finland

Artiklar

Artikel 1. Definitioner. I artikeln definieras begreppen investering, investerare, avkastning och de avtalsslutande parternas territorier. Förändringar i den form i vilken tillgångar investerats eller återinvesterats påverkar inte tillgångarnas karaktär av investeringar.

Artikel 2. Främjande och skydd av investeringar. Enligt artikeln förbinder sig de avtalsslutande parterna att främja investeringar som gjorts av den andra avtalsslutande partens investerare och tillåta investeringarna i enlighet med sina lagar och bestämmelser och medge dem en rättvis behandling samt fullt och kontinuerligt skydd och full och kontinuerlig säkerhet. Inga oskäligen eller godtyckligen åtgärder får vidtas av värdstaten mot investeringar och affärsverksamhet i samband med investeringar.

Artikel 3. Behandling av investeringar. Enligt artikeln förbinder sig värdparten att garantera investerare och investeringar som görs av investerare från den andra avtalsslutande parten en behandling som är minst lika förmånlig som för landets egna investerare och deras investeringar eller en ställning som mest gynnad nation, beroende på vilken behandling som är gynnsammare för investeraren.

Artikel 4. Undantag i behandlingen av investeringar. I artikeln fastställs undantag från den behandling som mest gynnar part som är huvudregel. Bland annat regionala ekonomiska organisationer och tullunioner lämnas utanför överenskommelsen på så sätt, att parterna inte är förpliktade att utvidga förmåner som följer av dem till att gälla investerare från den andra avtalsslutande parten. Likaså lämnas förmåner som

föräns av internationella skatteöverenskommelser utanför överenskommelsen.

Artikel 5. Expropriation. Expropriation eller nationalisering av egendom beläggs med strängare villkor än vad som är vanligt i den nationella lagstiftningen. Dessa åtgärder kan vidtas endast i allmänt intresse, på icke-diskriminerande basis. Ersättningen ska vara direkt, tillräcklig och faktisk. Mottagaren av ersättning är berättigad till gängse ränta på ersättningssumman fram till betalningsdagen. Ersättningsmottagaren har rätt att snabbt föra expropriationsbeslutet för ny granskning till en domstol eller någon annan behörig myndighet i värdstaten.

Artikel 6. Ersättning av förluster. I artikeln ingår bestämmelser för det fall att en investering som gjorts av en investerare från den andra avtalsslutande parten förorsakas förlust till följd av krig, revolt, nationellt nödläge, upplopp eller annan motsvarande störning. Om den avtalsslutande part som är värdstat på grund av detta betalar ersättningar till investerarna ska den andra avtalsslutande partens investerare medges en behandling som är minst lika förmånlig som den behandling som medges värdstatens egna investerare eller investerare från tredje land.

Enligt andra stycket är värdstaten dock under vissa tilläggsförutsättningar omedelbart ansvarig för sådan skada som investerare från den andra avtalsslutande parten förorsakas av värdpartens väpnade styrkor eller myndigheter genom beslagtagning eller förstöring av investerarnas egendom.

Artikel 7. Fri överföring. I överenskommelsen garanteras fri överföring av kapital, avkastning, betalningar, ersättningar och förvärsinkomst till utländska arbetstagare, under förutsättning att skatteskyldigheterna har skötts. Överföringar ska ske utan dröjsmål och utan begränsningar i en fritt konvertibel valuta enligt gällande marknadskurs. I artikeln bestäms också om fastställande av gängse kurs i undantagsfall. Om en överföring dröjer av orsaker som föräns av en av de avtalsslutande parterna,

ska i överföringen ingå ränta enligt den marknadsränta som gäller för valutan i fråga från den dag då överföringen begärdes fram till den dag då överföringen gjordes, och ifrågavarande avtalsslutande part ska se till att utbetalningen verkställs.

Artikel 8. Subrogation. I artikeln erkänns de avtalsslutande parternas subrogationsrätt i fall som gäller ersättning av skada.

Artikel 9. Tvister mellan en investerare och en avtalsslutande part. I artikeln fastställs tillvägagångssätt för avgörande av tvister mellan en avtalsslutande part och en investerare från den andra avtalsslutande parten. I början av artikeln konstateras att förhandlingar prioriteras i tvistsituationer. Om förhandlingarna inte inom tre månader leder till ett avgörande kan investeraren föra tvisten till en behörig domstol hos värdlandet eller för behandling genom skiljeförfarande.

När en investerare väljer skiljeförfarande kan tvisten föras att avgöras genom skiljeförfarande vid Internationella centralorganet för biläggande av investeringstvister (ICSID), till skiljeförfarande enligt reglerna för den kompletterande facilitet som tillämpas vid ICSID, om endast den ena avtalsslutande parten är medlem i ICSID, eller till en ad hoc-skiljedomstol som upprättas i enlighet med bestämmelserna om skiljeförfarande, antagna av Förenta Nationernas kommission för internationell handelsrätt (UNCITRAL), om inte parterna i tvisten kommer överens om något annat.

En investerare som har hänskjutit en tvist till en nationell domstol kan dock ytterligare hänskjuta ärendet till en sådan skiljedomstol som anges i denna artikel, om investeraren, innan en nationell domstol har avgett dom i målet, avstår från att driva målet vid en nationell domstol och nedlägger sin talan.

De avtalsslutande parterna avtalar om att skiljeförfarandet tillämpas på begäran av någondra parten i tvisten. Skiljeförfarandet ska äga rum i en stat som är avtalsslutande part i konventionen om erkännande och verkställighet av utländska skiljedomar (FördrS 8/1962, New York-konventionen).

De avtalsslutande parterna ger sitt samtycke till att en tvist mellan den ena avtalsslutande parten och en investerare från den andra avtalsslutande parten förs till

avgörande genom skiljeförfarande på ovan nämnda sätt.

De avtalsslutande parterna förbinder sig att inte i något skede av skiljeförfarandet hänvisa till att investeraren på basis av ett försäkringsavtal har fått ersättning för förlusten i fråga. De avtalsslutande parterna erkänner att de avgivna domarna är slutgiltiga och bindande och verkställs på deras territorium.

Artikel 10. Tvister mellan de avtalsslutande parterna. Artikeln gäller tvister mellan de avtalsslutande parterna, dvs. regeringarna, angående tolkningen och tillämpningen av överenskommelsen. Dessa tvister ska enligt första stycket i artikeln om möjligt lösas på diplomatisk väg. Om en tvist inte har lösts inom sex månader kan någon av de avtalsslutande parterna enligt andra stycket hänskjuta tvisten till en tillfällig skiljedomstol.

Bestämmelser gällande upprättande, sammansättning och tillvägagångssätt i fråga om skiljedomstolen ingår i artikel 3 stycke 5.

Artikel 11. Tillstånd. Enligt artikeln behandlar de avtalsslutande parterna i överensstämmelse med sina lagar gynnsamt de ansökningar om tillstånd som hänför sig till investeringar och beviljar dessa tillstånd snabbt. De avtalsslutande parterna förbinder sig att inom ramen för sin lagstiftning bevilja uppehålls- och arbetstillstånd för den nyckelpersonal som hänför sig till investeringar och för personalens närmaste familjemedlemmar.

Artikel 12. Tillämpning av andra bestämmelser. Investeringar som gjorts av en avtalsslutande parts investerare garanteras i jämförelse med bestämmelserna i denna överenskommelse bättre rättigheter när investeraren enligt förpliktelse i nationell lagstiftning eller internationell rätt är berättigad därtill. Vardera avtalsslutande parten ska iaktta de andra förpliktelser som den eventuellt har i fråga om en enskild investering som gjorts av en investerare från den andra avtalsslutande parten.

Artikel 13. Tillämpning av överenskommelsen. Enligt artikeln tillämpas bestämmelserna i överenskommelsen på både framtida investeringar och investeringar som gjorts före överenskommelsens ikraftträdande. Överenskommelsen gäller dock

inte sådana tvister som har uppstått före överenskommelsens ikraftträdande eller sådana anspråk som har avgjorts före överenskommelsens ikraftträdande.

Artikel 14. Förhandlingar. Enligt artikeln ska de avtalsslutande parterna på endera avtalsslutande partens begäran, på det sätt som det särskilt överenskoms om, konsultera varandra angående frågor som gäller överenskommelsen.

Artikel 15. Öppenhetsprincipen. I artikeln finns bestämmelser om den öppenhetsprincip enligt vilken de avtalsslutande parterna utan dröjsmål ska publicera alla lagar och bestämmelser som eventuellt inverkar på investeringar som gjorts av investerare från den andra avtalsslutande parten. Överenskommelsen ålägger inte de avtalsslutande parterna att lämna ut uppgifter som är konfidentiella, hänför sig till ägande eller som skulle försvåra lagtillsynen eller vilkas röjande skulle strida mot den avtalsslutande partens lagstiftning om handlingars offentlighet eller skada enskilda investerares berättigade kommersiella intressen.

Artikel 16. Ikraftträdande, giltighetstid och uppsägning av överenskommelsen. Artikeln innehåller de sedvanliga slutbestämmelserna om överenskommelsens ikraftträdande. Överenskommelsen träder i kraft då trettio dagar har förflutit från det att båda avtalsslutande parterna har meddelat varandra om uppfyllandet av de konstitutionella villkoren för ikraftträdande.

Överenskommelsen är i kraft i femton år och ska därefter fortfarande gälla under samma villkor till dess någonda av de avtalsslutande parterna meddelar den andra avtalsslutande parten sin avsikt att säga upp överenskommelsen efter en tid av tolv månader. Den s.k. skyddstiden efter uppsägningen är femton år.

Jämförelse med Finlands modellavtal

Överenskommelsen motsvarar i stor utsträckning Finlands nuvarande modellavtal. Skillnaderna i jämförelse med modellavtalet gäller ordalydelsen och påverkar inte innehållet i överenskommelsen.

I artikel 3 som gäller behandlingen av investeringar saknas modellavtalets stycke 4,

enligt vilket det är förbjudet att ställa anspråk på investeringar som gjorts av investerare från den andra avtalssparten.

I artikel 5 om expropriation ingår i stycke 2 med avvikelse från modellavtalet inte en bestämmelse om fastställande av värdet på exproprierade tillgångar.

I artikel 9 stycke 2, som garanterar investeraren möjlighet att välja det lämpligaste skiljeförfarandet i tvister med avtalssparten, finns till skillnad från modellavtalet ingen allmän hänvisning till vilket tidigare godkänt skiljeförfarande som helst.

I överenskommelsen saknas artikeln om allmänna undantag som finns i modellavtalet.

Överenskommelsen är med avvikelse från modellavtalet i kraft i femton år och ska därefter fortfarande gälla under samma villkor till dess någonda av de avtalsslutande parterna meddelar den andra avtalsslutande parten sin avsikt att säga upp överenskommelsen om en tid av tolv månader. Med avvikelse från modellavtalet är också den s.k. skyddstiden efter uppsägningen femton år.

2 Lagförslag

1 §. Genom 1 § sätts de bestämmelser i överenskommelsen som hör till området för lagstiftningen i kraft.

2 §. Lagen föreslås träda i kraft genom förordning av republikens president. Avsikten är att lagen sätts i kraft samtidigt som överenskommelsen.

3 Ikraftträdande

Överenskommelsen träder i kraft trettio dagar efter den dag då de avtalsslutande parterna har meddelat varandra att de konstitutionella villkoren för ikraftträdandet har uppfyllts. Lagen om sättande i kraft av överenskommelsen föreslås träda i kraft samtidigt som överenskommelsen träder i kraft vid en tidpunkt som fastställs genom förordning av republikens president.

4 Behovet av riksdagens samtycke och behandlingsordning

4.1 Behovet av riksdagens samtycke

Enligt 94 § 1 mom. i grundlagen godkänner riksdagen fördrag och andra internationella förpliktelser som innehåller bestämmelser som hör till området för lagstiftningen. Enligt grundlagsutskottets tolkningspraxis ska en bestämmelse anses höra till området för lagstiftningen om den gäller utövande eller begränsning av någon grundläggande fri- eller rättighet som är skyddad i grundlagen, om den i övrigt gäller grunderna för individens rättigheter och skyldigheter, om den sak som bestämmelsen gäller är sådan att om den enligt grundlagen ska föreskrivas i lag eller om det finns lagbestämmelser om den sak som bestämmelsen gäller eller om det enligt rådande uppfattning i Finland ska lagstiftas om saken. Enligt grundlagsutskottet hör en bestämmelse om en internationell förpliktelse på dessa grunder till området för lagstiftningen oavsett om den strider mot eller överensstämmer med en lagbestämmelse i Finland (GrUU 11/2000 rd och GrUU 12/2000 rd).

I artikel 1 i överenskommelsen definieras de begrepp som använts i överenskommelsen. De bestämmelser som indirekt påverkar innehållet i och tillämpningen av de materiella bestämmelser i överenskommelsen som hör till området för lagstiftningen hör till området för lagstiftningen. Bestämmelserna i artikel 1 i överenskommelsen hör till området för lagstiftningen och förutsätter riksdagens samtycke.

Enligt artikel 5 i överenskommelsen får en avtalsslutande part exproprieras investeringar som gjorts av den andra avtalsslutande partens investerare endast på villkor som närmare bestäms i artikeln. I artikeln ingår dessutom bestämmelser om ersättningar som betalas med anledning av en dylik åtgärd och om räntor som hänför sig till dessa ersättningar. Enligt 15 § i grundlagen är vars och ens egendom tryggad och bestäms genom lag angående expropriation av egendom för allmänt behov mot full ersättning. Därtill kan de ovan nämnda bestämmelserna i artikeln om betalning av

ersättningar delvis stå i strid med expropriationslagstiftningen.

Bestämmelserna i artikel 5 i överenskommelsen hör till området för lagstiftningen.

Enligt andra stycket i artikel 6 i överenskommelsen har en avtalsslutande part under vissa förutsättningar ett omedelbart ansvar för en skada som dess väpnade styrkor eller myndigheter har förorsakat genom att beslagta eller förstöra en sådan investering eller en del av den som en investerare från den andra avtalsslutande parten har gjort. Enligt 37 § 1 mom. i beredskapslagen (1080/1991) betalas full ersättning till den som lidit skada med anledning av sådana åtgärder som avses i lagen. Enligt 2 mom. i paragrafen ska dock endast en skälig ersättning betalas, om skadan med beaktande av den skadelidandes förmögenhetsförhållanden och andra omständigheter ska anses vara liten eller om stats- eller samhällsekonomiska skäl på grund av skadornas stora mängd oundgängligen kräver det. Bestämmelserna i artikel 6 i överenskommelsen tillsammans med bestämmelserna i artikel 5 kan stå i strid med bestämmelserna om ersättning i beredskapslagen eller kan åtminstone genom att statsrådets prövning begränsas inverka på det sätt varpå bestämmelserna i beredskapslagen tillämpas. Bestämmelserna hör därför till området för lagstiftningen.

I artikel 9 i överenskommelsen bestäms om det förfarande som ska iaktas i fråga om tvister mellan en investerare och en avtalsslutande part. De avtalsslutande parterna godkänner utöver sina egna domstolars behörighet även skiljedomstolarnas behörighet i fråga om tvister som gäller investeringar. Skiljedomarna är slutgiltiga och bindande. Vid det skiljeförfarande som avses i artikeln kan på ett sätt som är bindande för Finland bli fastställt på vilket sätt en viss sådan bestämmelse i överenskommelsen som hör till området för lagstiftningen ska tolkas. Bestämmelserna i artikel 9 i överenskommelsen hör till området för lagstiftningen.

Enligt artikel 10 i överenskommelsen kan sådana tvister mellan de avtalsslutande parterna som gäller tolkningen och

tillämpningen av överenskommelsen avgöras vid ett särskilt skiljeförfarande. Skiljedomstolens beslut är bindande och kan gälla frågor som i Finland hör till området för lagstiftningen. Vid det skiljeförfarande som avses i artikeln kan på ett sätt som är bindande för Finland bli fastställt på vilket sätt en viss sådan bestämmelse i överenskommelsen som hör till området för lagstiftningen ska tolkas. En sådan juridiskt bindande tolkning kan anses i viss mån beröra även statens suveränitet och höra till området för lagstiftningen.

4.2 Behandlingsordning

I det avsnitt som behandlar nuläget i den allmänna motiveringen har Finlands gällande överenskommelser om skydd för investeringar räknats upp. Lagarna om sättande i kraft av de bestämmelser i alla överenskommelser som hör till området för lagstiftningen har stiftats i sedvanlig lagstiftningsordning. Den överenskommelse med Montenegro om

främjande och skydd av investeringar som nu behandlas avviker inte från gällande överenskommelser på några betydande punkter när det gäller lagstiftningsordningen. Det i propositionen ingående lagförslaget kan därför godkännas i samma lagstiftningsordning som en vanlig lag.

Med stöd av vad som anförts ovan och i enlighet med 94 § i grundlagen föreslås att

att Riksdagen godkänner den i Podgorica den 14 november 2008 mellan Republiken Finlands regering och Montenegros regering ingångna överenskommelsen om främjande och skydd av investeringar.

Eftersom överenskommelsen innehåller bestämmelser som hör till området för lagstiftningen, föreläggs Riksdagen samtidigt följande lagförslag:

Lagförslag

Lag

om sättande i kraft av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i överenskommelsen med Montenegro om främjande och skydd av investeringar

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §
De bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i den i Podgorica den 14 november 2008 mellan Republiken Finlands regering och Montenegros regering ingångna överenskommelsen om främjande och skydd

av investeringar gäller som lag sådana som Finland har förbundit sig till dem.

2 §
Om ikraftträdandet av denna lag bestäms genom förordning av republikens president.

Helsingfors den 12 juni 2009

Republikens President

TARJA HALONEN

Utrikeshandels- och utvecklingsminister *Paavo Väyrynen*

*Fördragstext***Överenskommelse****Agreement****mellan Republiken Finland och Montenegro om främjande och skydd av investeringar****Between the Republic of Finland and Montenegro on the Promotion and Protection of Investments**

Republiken Finland och Montenegro, nedan "de avtalsslutande parterna",

The Republic of Finland and Montenegro, hereinafter referred to as the "Contracting Parties";

som på icke-diskriminerande basis vill öka det ekonomiska samarbetet mellan de avtalsslutande parterna i fråga om sådana investeringar som investerare från den ena avtalsslutande parten har gjort på den andra avtalsslutande partens territorium,

DESIRING to promote greater economic co-operation between them with respect to investments by investors of one Contracting Party in the territory of the other Contracting Party on a non-discriminatory basis;

SOM ÄR MEDVETNA om att en överenskommelse om den behandling som medges sådana investeringar främjar överföring av privat kapital och de båda avtalsslutande parternas ekonomiska utveckling,

RECOGNIZING that agreement on the treatment to be accorded such investments will stimulate the flow of private capital and the economic development of the Contracting Parties;

SOM ÄR MEDVETNA om behovet att skydda investeringar som gjorts av den ena avtalsslutande partens investerare på den andra avtalsslutande partens territorium,

RECOGNIZING the need to protect investments of the investors of one Contracting Party in the territory of the other Contracting Party;

SOM ÄR ÖVERENS OM att fasta ramar för investeringar främjar en så effektiv användning som möjligt av de ekonomiska resurserna,

AGREEING that a stable framework for investment will contribute to maximising the effective utilisation of economic resources;

SOM ÄR MEDVETNA om att utvecklandet av ekonomiska kontakter och affärsförbindelser kan främja respekterandet av internationellt erkända rättigheter som hänför sig till arbetslivet,

RECOGNIZING that the development of economic and business ties can promote respect for internationally recognized labour rights;

SOM ÄR ÖVERENS om att dessa mål kan nås utan att avkall ges på de krav som anknyter till allmänt tillämpliga åtgärder beträffande hälsa, säkerhet och miljö, och

AGREEING that these objectives can be achieved without relaxing health, safety and environmental measures of general application; and

som beslutat ingå en överenskommelse om främjande och skydd av investeringar,

Having resolved to conclude an Agreement concerning the promotion and protection of investments,

HAR KOMMIT ÖVERENS OM FÖLJANDE:

HAVE AGREED AS FOLLOWS:

Artikel 1.

Definitioner

Vid tillämpningen av denna överenskommelse avses följande:

1. Begreppet "investering" omfattar alla slag av tillgångar som har etablerats eller anskaffats av investerare från en avtalsslutande part på den andra avtalsslutande partens territorium i enlighet med den sistnämnda avtalsslutande partens lagstiftning, och begreppet omfattar i synnerhet, men inte uteslutande,

a) lös och fast egendom samt andra saktigheter, såsom in-teckning och pant- och re-tentionsrätt,

b) aktier och masskuldebrev i företag eller andra andelar i företag,

c) anspråk på pengar och anspråk på avtalsbaserade prestationer av ekonomiskt värde som hänför sig till investeringar,

d) immateriella rättigheter, såsom patent, upphovsrätt, varumärken och industriella mönsterrättigheter samt tekniska processer, geografiska benämningar, know-how och goodwill, och

e) koncessioner som baserar sig på lag, förvaltningsåtgärder eller avtal som ingåtts med behörig myndighet, däri inbegripet tillstånd att prospektera, ta i bruk, utvinna eller exploatera naturtillgångar.

Sådana investeringar som en juridisk person från en avtalsslutande part har gjort på ifrågavarande parts territorium, men som de facto ägs av investerare från den andra avtalsslutande parten eller är i dessas direkta eller indirekta besittning, anses också vara investeringar som gjorts av investerare från den sistnämnda avtalsslutande parten, om de gjorts i enlighet med lagstiftningen hos den förstnämnda avtalsslutande parten.

Förändringar i den form i vilken tillgångar investeras eller återinvesteras påverkar inte tillgångarnas karaktär av investeringar.

2. Begreppet "avkastning" avser inkomster från investeringen och omfattar i synnerhet, men inte uteslutande, vinster, dividender, räntor, royaltyer, avgifter och vinst av överlåtelse av egendom samt naturaprestationer som hänför sig till investeringen.

Article 1

Definitions

For the purpose of this Agreement:

1. The term "investment" means every kind of asset established or acquired by an investor of one Contracting Party in the territory of the other Contracting Party in accordance with the legislation of the latter Contracting Party, including in particular, though not exclusively:

(a) movable and immovable property and any other rights in rem such as mortgages, liens and pledges;

(b) shares in and stocks and debentures of a company or any other forms of participation in a company;

(c) claims to money and claims to a performance pursuant to contract having an economic value and associated with an investment;

(d) intellectual property rights, such as patents, copyrights, trade marks, industrial designs and models, as well as technical processes, geographical indications, know-how and goodwill; and

(e) concessions conferred by law, by an administrative act or under a contract by a competent authority, including concessions to search for, develop, extract or exploit natural resources.

Investments made in the territory of one Contracting Party by any legal entity of that same Contracting Party, but actually owned or controlled, directly or indirectly, by investors of the other Contracting Party, shall likewise be considered as investments of investors of the latter Contracting Party if they have been made in accordance with the legislation of the former Contracting Party.

Any change in the form in which assets are invested or reinvested does not affect their character as investments.

2. The term "returns" means the amounts yielded by investments and shall in particular, though not exclusively, include profits, dividends, interest, royalties, fees and capital gains and returns in kind related to an investment.

Återinvesterad avkastning behandlas på samma sätt som en ursprunglig investering.

3. Begreppet "investerare" avser följande personer från någondera avtalsslutande parten som investerar på den andra avtalsslutande partens territorium i enlighet med den sistnämnda avtalsslutande partens lagstiftning och bestämmelserna i denna överenskommelse:

a) fysiska personer som är medborgare i någondera av de avtalsslutande parterna i enlighet med dennas lagstiftning, eller

b) juridiska personer, t.ex. bolag, samslutningar, firmanamn, ekonomiska föreningar eller allmännyttiga organisationer, som har bildats eller etablerats i enlighet med en avtalsslutande parts lagar och bestämmelser och vars registrerade säte, centralförvaltning eller huvudsäte finns på det territorium som står under ifrågavarande avtalsslutande parts jurisdiktion.

4. Begreppet "territorium" avser

a) i fråga om Republiken Finland:

Finlands landområden, inre territorialvatten och territorialhav och luftrummet ovanför dem samt havszonerna utanför territorialhavet, inbegripet havsbotten och dess inre, över vilka Finland i enlighet med sin gällande nationella lagstiftning och internationell rätt utövar suveräna rättigheter eller jurisdiktion beträffande undersökningen och utnyttjandet av naturtillgångarna i dessa områden.

b) i fråga om Montenegro:

ett landområde som omges av landgränser samt havsområdena utanför territorialhavet och havsbotten och dess inre, över vilka Montenegro utövar suveräna rättigheter eller jurisdiktion i enlighet med sin gällande nationella lagstiftning och internationell rätt.

Artikel 2

Främjande och skydd av investeringar

1. Vardera avtalsslutande parten främjar inom sitt territorium investeringar som görs av den andra avtalsslutande partens investerare och godkänner dylika investeringar i enlighet med sina lagar och bestämmelser.

Reinvested returns shall enjoy the same treatment as the original investment.

3. The term "investor" means, for either Contracting Party, the following subjects who invest in the territory of the other Contracting Party in accordance with the legislation of the latter Contracting Party and the provisions of this Agreement:

(a) any natural person who is a national of either Contracting Party in accordance with its laws; or

(b) any legal entity such as company, corporation, firm, partnership, business association or organisation incorporated or constituted in accordance with the laws and regulations of the Contracting Party and having its registered office or central administration or principal place of business within the jurisdiction of that Contracting Party.

4. The term "territory" means:

(a) with respect to the Republic of Finland:

the land territory, internal waters and territorial sea of Finland and the airspace above them, as well as the maritime zones beyond the territorial sea, including the seabed and subsoil, over which Finland exercises sovereign rights or jurisdiction in accordance with its national laws in force and international law, for the purpose of exploration and exploitation of the natural resources of such areas.

(b) with respect to Montenegro:

the area encompassed by land boundaries as well as the sea, seabed and its subsoil beyond the territorial sea over which Montenegro exercises, in accordance with its national laws and regulations and international law, sovereign rights or jurisdiction.

Article 2

Promotion and Protection of Investments

1. Each Contracting Party shall promote in its territory investments by investors of the other Contracting Party and shall, in accordance with its laws and regulations admit such investments.

2. Vardera avtalsslutande parten ska inom sitt territorium medge fullt och kontinuerligt skydd samt en rättvis behandling för investeringar som görs av investerare från den andra avtalsslutande parten och för avkastningen från dessa investeringar. Den avtalsslutande parten ska i varje fall medge en behandling som är minst lika förmånlig som den behandling internationell rätt och bestämmelserna i denna överenskommelse förutsätter.

3. Ingendera avtalsslutande parten får på sitt territorium genom oskäligen eller godtyckliga åtgärder skada anskaffningen, utvidgningen, verksamheten, administrationen, upprätthållandet, användningen, utnyttjandet och försäljningen eller annan överlåtelse i fråga om investeringar som gjorts av investerare från den andra avtalsslutande parten.

Artikel 3

Behandling av investeringar

1. Vardera avtalsslutande parten ska beträffande anskaffningen, utvidgningen, verksamheten, administrationen, upprätthållandet, användningen, utnyttjandet och försäljningen eller annan överlåtelse i fråga om investeringar medge investerare från den andra avtalsslutande parten samt deras investeringar och avkastningen av dem en behandling som är minst lika förmånlig som den som parten medger sina egna investerare samt dessas investeringar och avkastningen av dem.

2. Vardera avtalsslutande parten ska beträffande anskaffningen, utvidgningen, verksamheten, administrationen, upprätthållandet, användningen, utnyttjandet och försäljningen eller annan överlåtelse i fråga om investeringar medge investerare från den andra avtalsslutande parten samt deras investeringar och avkastningen av dem en behandling som är minst lika förmånlig som den som parten medger investerare från länder som har ställning som mest gynnad nation samt dessas investeringar och avkastningen av dem.

3. Vardera avtalsslutande parten medger investerare från den andra avtalsslutande parten samt deras investeringar och avkastningen av dem den bättre av de behandlingar som avses i styckena 1 och 2 i denna artikel, be-

2. Each Contracting Party shall in its territory accord to investments and returns of investments of investors of the other Contracting Party full and constant protection and fair and equitable treatment. In any case a Contracting Party shall accord treatment no less favourable than that required by international law and the provisions of this Agreement.

3. Neither Contracting Party shall in its territory impair by unreasonable or arbitrary measures the acquisition, expansion, operation, management, maintenance, use, enjoyment and sale or other disposal of investments of investors of the other Contracting Party.

Article 3

Treatment of Investments

1. Each Contracting Party shall accord to investors of the other Contracting Party and to their investments and returns a treatment no less favourable than the treatment it accords to its own investors and their investments and returns with respect to the acquisition, expansion, operation, management, maintenance, use, enjoyment and sale or other disposal of investments.

2. Each Contracting Party shall accord to investors of the other Contracting Party and to their investments and returns a treatment no less favourable than the treatment it accords to investors of the most favoured nation and to their investments and returns with respect to the establishment, acquisition, expansion, operation, management, maintenance, use, enjoyment and sale or other disposal of investments.

3. Each Contracting Party shall accord to investors of the other Contracting Party and to their investments and returns the better of the treatment required by paragraph 1 and paragraph 2 of this Article, whichever, accord-

roende på vilken av behandlingarna som är förmånligare enligt den ifrågavarande investeraren.

ing to the investor concerned, is the more favourable one.

Artikel 4

Article 4

Undantag i behandlingen av investeringar

Exceptions

Bestämmelserna i denna överenskommelse ska inte anses förplikta en avtalsslutande part att medge den andra avtalsslutande partens investerare eller dessas investeringar fördelar av en behandling, en preferens eller ett privilegium med stöd av existerande eller framtida

The provisions of this Agreement shall not be construed so as to oblige one Contracting Party to extend to the investors and investments by investors of the other Contracting Party the benefit of any treatment, preference or privilege by virtue of any existing or future:

- a) frihandelsområden, tullunioner, gemensamma marknader, ekonomiska och monetära unioner eller motsvarande regionala överenskommelser om ekonomisk integration, inbegripet regionala arbetsmarknadsavtal, som någondera avtalsslutande parten är eller kan bli part i, eller
- b) överenskommelser för undvikande av dubbelbeskattning eller andra internationella överenskommelser som helt eller huvudsakligen hänför sig till beskattning.

- (a) free trade area, customs union, common market, economic and monetary union or other similar regional economic integration agreement, including regional labour market agreements, to which one of the Contracting Parties is or may become a party; or
- (b) agreement for the avoidance of double taxation or other international agreement relating wholly or mainly to taxation.

Artikel 5

Article 5

Expropriation

Expropriation

1. Investeringar som gjorts av investerare från den ena avtalsslutande parten på den andra avtalsslutande partens territorium får inte exproprieras eller nationaliseras eller göras till föremål för andra direkta eller indirekta åtgärder med motsvarande effekt som expropriation eller nationalisering (nedan "expropriation"), om inte åtgärden vidtas i allmänt intresse, på icke-diskriminerande basis, med iakttagande av vederbörligt rättsligt förfarande och mot betalning av direkt, tillräcklig och faktisk ersättning.

1. Investments by investors of a Contracting Party in the territory of the other Contracting Party shall not be expropriated, nationalised or subjected to any other measures, direct or indirect, having an effect equivalent to expropriation or nationalisation (hereinafter referred to as "expropriation") except for the purpose which is in the public interest, on a non-discriminatory basis, in accordance with due process of law, and against prompt, adequate and effective compensation.

2. Ersättningen ska motsvara den exproprierade investeringens objektiva marknadsvärde omedelbart innan expropriationen gjordes eller innan expropriationen blev allmänt känd, beroende på vilken tidpunkt som infallit tidigare.

2. Such compensation shall amount to the fair market value of the expropriated investment at the time immediately before the expropriation or before the impending expropriation became public knowledge, whichever is the earlier.

3. Ersättningen ska kunna realiserars helt och hållet, och den betalas utan dröjsmål. I

3. Compensation shall be fully realisable and shall be paid without delay. It shall inc-

ersättningen ska ingå ränta enligt marknadsräntan för betalningsvalutan från den dag egendomen exproprieras till den dag ersättning utbetalas.

4. De avtalsslutande parterna fastställer att när en avtalsslutande part exproprierar ett sådant företags tillgångar, eller en del av dem, som grundats eller bildats på denna avtalsslutande parts eget territorium i enlighet med gällande lagstiftning, och vars aktier ägs av investerare från den andra avtalsslutande parten, eller när ett samföretag som grundats på den avtalsslutande partens territorium är föremål för expropriationen, ska värdparten försäkra sig om att bestämmelserna i den bodelagsordning som finns vid tidpunkten för expropriationen av ifrågavarande företag eller samföretag och bestämmelserna i övriga viktiga handlingar iaktas till fullo.

5. En investerare vars investeringar exproprieras har rätt att utan dröjsmål få sitt fall behandlat av en judiciell myndighet eller andra oavhängiga och behöriga myndigheter hos den berörda avtalsslutande parten samt rätt att få sina investeringars värde bestämt i enlighet med principerna i denna artikel, utan att detta dock begränsar tillämpningen av artikel 9 i denna överenskommelse.

Artikel 6

Ersättning av förluster

1. Den ena avtalsslutande parten ska i fråga om restitution, gottgörelse, ersättning eller andra arrangemang medge investerare från den andra avtalsslutande parten, vars investeringar på den berörda avtalsslutande partens territorium förorsakas förlust till följd av krig eller annan väpnad konflikt, nationellt nödläge, uppror, revolt eller upplopp inom territoriet, en behandling som är minst lika förmånlig som den som parten medger sina egna investerare eller investerare från ett land som har ställning som mest gynnad nation, beroende på vilken behandling som enligt investeraren är förmånligare.

2. Utan att det påverkar tillämpningen av stycke 1 i denna artikel ska den ena avtalsslutande partens investerare som i en sådan situation som avses i stycket lider förluster på

lude interest at a commercial rate established on a market basis for the currency of payment from the date of dispossession of the expropriated property until the date of actual payment.

4. The Contracting Parties affirm that when a Contracting Party expropriates the assets or a part thereof of a company which has been incorporated or constituted in accordance with the law in force in its territory, and in which investors of the other Contracting Party own shares, or when the object of expropriation is a joint-venture constituted in the territory of a Contracting Party, the host Contracting Party shall ensure that the articles of association and possible other relevant documents of the companies or joint-ventures concerned, as they exist at the time of expropriation, are fully honoured.

5. Without prejudice to Article 9 of this Agreement, the investor whose investments are expropriated shall have the right to prompt review of its case and of valuation of its investments in accordance with the principles set out in this Article, by a judicial or other independent and competent authority of that Contracting Party.

Article 6

Compensation for Losses

1. Investors of one Contracting Party whose investments in the territory of the other Contracting Party suffer losses owing to war or other armed conflict, a state of national emergency, revolt, insurrection or riot in the territory of the latter Contracting Party, shall be accorded by the latter Contracting Party, as regards restitution, indemnification, compensation or other settlement, a treatment no less favourable than the one accorded by the latter Contracting Party to its own investors or investors of the most favoured nation, whichever, according to the investor, is the most favourable.

2. Without prejudice to paragraph 1 of this Article, investors of one Contracting Party who, in any of the situations referred to in that paragraph, suffer losses in the territory

den andra avtalsslutande partens territorium till följd av

a) att den sistnämnda avtalsslutande partens väpnade styrkor eller myndigheter har beslagtagit deras investering eller en del av den, eller

b) att den sistnämnda avtalsslutande partens väpnade styrkor eller myndigheter har förstört deras investering eller en del av den, fastän situationen inte hade krävt detta,

av den sistnämnda avtalsslutande parten medges restitution eller ersättning som i vardera fallet ska vara direkt, tillräcklig och faktisk, och den eventuella ersättningen ska kunna realiserats till fullt belopp, betalas utan dröjsmål och i ersättningen ska ingå ränta enligt marknadsräntan för betalningsvalutan från dagen för beslagtagningen eller förstörelsen fram till betalningsdagen.

of the other Contracting Party resulting from:

(a) requisitioning of its investment or a part thereof by the latter's armed forces or authorities; or

(b) destruction of its investment or a part thereof by the latter's armed forces or authorities, which was not required by the necessity of the situation,

shall be accorded by the latter Contracting Party restitution or compensation which in either case shall be prompt, adequate and effective and with respect to any resulting compensation, shall be fully realisable, shall be paid without delay, and shall include interest at a commercial rate established on a market basis for the currency of payment from the date of requisition or destruction until the date of actual payment.

Artikel 7

Fri överföring

1. Vardera avtalsslutande parten ska garantera investerare från den andra avtalsslutande parten fri överföring av investeringar och betalningar som hänför sig till investeringarna till och från sitt territorium. Dessa betalningar omfattar i synnerhet, men inte utslutande,

a) grundkapital samt ytterligare belopp som är avsedda för upprätthållande, utvecklande eller utvidgande av en investering,

b) avkastning,

c) inkomster på grund av en total eller partiell försäljning eller realisering av en investering,

d) belopp för betalning av omkostnader till följd av investeringens verksamhet, såsom återbetalning av lån, royaltyer och andra avgifter,

e) ersättningar som betalas enligt artiklarna 5 och 6 i denna överenskommelse,

f) avgifter för biläggande av tvister i enlighet med artikel 9,

g) löner och andra arvoden till personal som i samband med en investering anställts från utlandet.

2. Vardera avtalsslutande parten ska också

Article 7

Free Transfer

1. Each Contracting Party shall ensure to investors of the other Contracting Party the free transfer, into and out of its territory, of their investments and transfer payments related to investments. Such payments shall include in particular, though not exclusively:

a) principal and additional amounts to maintain, develop or increase the investment;

b) returns;

c) proceeds obtained from the total or partial sale or liquidation of the investment;

d) amounts required for the payment of expenses which arise from the operation of the investment, such as loans repayments, payment of royalties, and other fees;

e) compensation payable pursuant to Articles 5 and 6 of this Agreement;

f) payments arising from the settlement of a dispute according to Article 9;

g) earnings and other remuneration of personnel engaged from abroad and working in connection with an investment.

2. Each Contracting Party shall further en-

säkerställa att överföringar enligt stycke 1 i denna artikel verkställs utan begränsningar i en fritt konvertibel valuta och enligt den marknadskurs som dagen för överföringen tillämpas för den valuta som ska överföras, samt att överföringarna kan göras omedelbart.

3. Värdparten kan reglera fria överföringar i enlighet med stycke 2 genom att rättvist, icke-diskriminerande och i god tro tillämpa åtgärder, som säkerställer att investerarna iakttar värdpartens lagar och bestämmelser gällande uppfyllandet av skatteförpliktelser.

4. I avsaknad av valutamarknad ska den växelkurs som senast har tillämpats för konvertering av valutorna till särskilda dragningsrätter användas.

5. Vid allvarliga svårigheter med betalningsbalansen eller vid hot om sådana svårigheter kan ifrågavarande avtalsslutande part begränsa betalningar som hänför sig till investeringar under förutsättning att begränsningarna är förenliga med Internationella valutafondens bestämmelser. Begränsningarna ska alltid vara rättvisa och icke-diskriminerande, och de ska tillämpas i god tro.

6. Om en överföring dröjer av orsaker som föranleds av värdparten, ska i överföringen ingå ränta enligt den marknadsränta som gäller för betalningsvalutan från den dag då överföringen begärdes fram till den dag då överföringen gjordes, och ifrågavarande avtalsslutande part ska se till att utbetalningen verkställs.

Artikel 8

Subrogation

Om en avtalsslutande part eller ett organ som den utsett erlägger en betalning som baserar sig på ett ersättningsansvar eller ett garanti- eller försäkringsavtal som ansluter sig till en investering på den andra avtalsslutande partens territorium, ska den sistnämnda avtalsslutande parten godkänna att investerarens rättigheter och anspråk övergår till den förstnämnda avtalsslutande parten eller ett organ som den utsett samt att den förstnämnda

sure that the transfers referred to in paragraph 1 of this Article shall be made without any restriction in a freely convertible currency and at the market rate of exchange applicable on the date of transfer to the currency to be transferred and shall be immediately transferable.

3. The host Contracting Party may condition the free transfer in paragraph 2 of this Article through the equitable, non-discriminatory and good faith application of measures ensuring investors' compliance with the host Contracting Party's laws and regulations relating to the fulfilment of fiscal obligations.

4. In the absence of a market for foreign exchange, the rate to be used shall be the most recent exchange rate for the conversions of currencies into Special Drawing Rights.

5. A Contracting Party concerned may, in the event of serious balance-of-payments difficulties or a threat thereof, adopt restrictions on transfer payments related to investments provided that the restrictions are compatible with the provisions of the International Monetary Fund. Such restrictions shall in any case be equitable, non-discriminatory and applied in good faith.

6. In case of a delay in transfer caused by the host Contracting Party, the transfer shall also include interest at a commercial rate established on a market basis for the currency of payment from the date on which the transfer was requested until the date of actual transfer and shall be borne by that Contracting Party.

Article 8

Subrogation

If a Contracting Party or its designated agency makes a payment under an indemnity, guarantee or contract of insurance given in respect of an investment of an investor in the territory of the other Contracting Party, the latter Contracting Party shall recognize the assignment of any right or claim of such an investor to the former Contracting Party or its designated agency, and the right of the former Contracting Party or its designated agen-

da avtalsslutande parten eller ett organ som den utsett kan begagna sig av rättigheterna och genomföra anspråken enligt principen om subrogation i samma utsträckning som den ursprungliga investeraren.

cy to exercise by virtue of subrogation any such right and claim the same extent as its predecessor in title.

Artikel 9

Article 9

Twister mellan en investerare och en avtalsslutande part

Disputes between an Investor and a Contracting Party

1. Tvister som uppkommer mellan en avtalsslutande part och en investerare från den andra avtalsslutande parten och som beror på en investering bör avgöras genom förlikning mellan parterna i tvisten.

1. Any dispute arising from an investment between one Contracting Party and an investor of the other Contracting Party should be settled amicably between the parties to the dispute.

2. Om tvisten inte har avgjorts inom tre (3) månader från den dag tvisten skriftligen tillkännagivits, kan den enligt investerarens val hänskjutas

2. If the dispute has not been settled within three (3) months from the date on which it was raised in writing, the dispute may, at the choice of the investor, be submitted:

a) till en behörig domstol hos den avtalsslutande part på vars territorium investeringen har gjorts, eller

(a) to a competent court of the Contracting Party in whose territory the investment is made; or

b) till skiljeförfarande vid Internationella centralorganet för biläggande av investeringstvister (ICSID), som upprättats i enlighet med den konvention om biläggande av investeringstvister mellan stat och medborgare i en annan stat, som öppnades för undertecknande i Washington den 18 mars 1965 (nedan "centralorganet"), förutsatt att centralorganet står till förfogande, eller

(b) to arbitration by the International Center for Settlement of Investment Disputes (ICSID), established pursuant to the Convention on the Settlement of Investment Disputes between States and Nationals of other States opened for signature at Washington on 18 March 1965 (hereinafter referred to as the "Centre"), if the Centre is available; or

c) till en ad hoc-skiljedomstol som upprättas i enlighet med bestämmelserna om skiljeförfarande, antagna av Förenta Nationernas kommission för internationell handelsrätt (UNCITRAL), om inte parterna i tvisten kommer överens om något annat.

(c) to any ad hoc arbitration tribunal which, unless otherwise agreed on by the parties to the dispute, is to be established under the Arbitration Rules of the United Nations Commission on International Trade Law (UNCITRAL).

3. En investerare som har hänskjutit en tvist till en nationell domstol kan dock ytterligare hänskjuta ärendet till en sådan skiljedomstol som anges i stycke 2 punkt b och c i denna artikel, om investeraren, innan en nationell domstol har avgett dom i målet, uppger sig avstå från att låta fallet behandlas vid en nationell rättegång och drar bort fallet.

3. An investor who has submitted the dispute to a national court may nevertheless have recourse to one of the arbitral tribunals mentioned in paragraphs 2 (b) to (c) of this Article if, before a judgement has been delivered on the subject matter by a national court, the investor declares not to pursue the case any longer through national proceedings and withdraws the case.

4. Ett sådant skiljeförfarande som avses i denna artikel tillämpas om någondera parten i tvisten ber om det i en sådan stat som är avtalsslutande part i den konvention om erkännande och verkställighet av utländska skilje-

4. Any arbitration under this Article shall, at the request of either party to the dispute, be held in a state that is a party to the New York Convention. Claims submitted to arbitration under this Article shall be considered

domar som öppnades för undertecknande den 10 juni 1958 i New York (New York-konventionen). Tvister som i enlighet med denna artikel hänskjutits till skiljeförfarande ska i fråga om tillämpningen av artikel 1 i New York-konventionen anses härröra från ett kommersiellt förhållande eller affärer.

5. Vardera avtalsslutande parten ska villkorslöst ge sitt samtycke till att en tvist mellan den ena avtalsslutande parten och en investerare från den andra avtalsslutande parten hänskjuts till skiljeförfarande i enlighet med denna artikel.

6. Ingendera avtalsslutande parten som är part i en tvist kan i något skede av skiljeförfarandet eller verkställandet av skiljedomen invända mot att den investerare som är den andra parten i tvisten på basis av en försäkring har fått en gottgörelse som helt eller delvis täcker dennes förluster.

7. Skiljedomen är slutgiltig och binder parterna i tvisten. Vardera avtalsslutande parten säkerställer erkännandet och verkställandet av skiljedomen enligt den avtalsslutande parts relevanta lagar och bestämmelser på vars territorium den åberopas, och den verkställs som sig bör på åtgärd av ifrågavarande avtalsslutande parts behöriga myndigheter inom loppet av den tid som anges i skiljedomen.

Artikel 10

Tvister mellan de avtalsslutande parterna

1. Tvister mellan de avtalsslutande parterna om tolkningen och tillämpningen av denna överenskommelse ska i mån av möjlighet lösas på diplomatisk väg.

2. Om en tvist inte kan lösas på detta sätt inom sex (6) månader från den dag då någondera avtalsslutande parten har begärt förhandlingar, ska den på begäran av någondera avtalsslutande parten hänskjutas till en skiljedomstol.

3. Skiljedomstolen upprättas enligt följande för varje enskilt fall. Inom två (2) månader från det att begäran om skiljeförfarande har mottagits ska vardera avtalsslutande parten utse en medlem till skiljedomstolen. Dessa

to arise out of a commercial relationship or transaction for purposes of Article 1 of the New York Convention.

5. Each Contracting Party hereby gives its unconditional consent to the submission of a dispute between it and an investor of the other Contracting Party to arbitration in accordance with this Article.

6. Neither of the Contracting Parties, which is a party to a dispute, can raise an objection, at any phase of the arbitration procedure or of the execution of an arbitral award, on account of the fact that the investor, who is the other party to the dispute, has received an indemnification covering a part or the whole of its losses by virtue of an insurance.

7. The award shall be final and binding on the parties to the dispute. Each Contracting Party shall ensure the recognition and enforcement of the arbitral award in accordance with the relevant laws and regulations of the Contracting Party in whose territory the award is relied upon and by the competent authorities of the Contracting Party by the date, duly indicated in the award.

Article 10

Disputes between the Contracting Parties

1. Disputes between the Contracting Parties concerning the interpretation and application of this Agreement shall, as far as possible, be settled through diplomatic channels.

2. If the dispute cannot thus be settled within six (6) months following the date on which such negotiations were requested by either Contracting Party, it shall, at the request of either Contracting Party, be submitted to an Arbitral Tribunal.

3. Such an Arbitral Tribunal shall be constituted for each individual case in the following way. Within two (2) months of the receipt of the request for arbitration, each Contracting Party shall appoint one member

två medlemmar väljer en medborgare i ett tredje land som efter godkännande av vardera avtalsslutande parten utses till ordförande för skiljedomstolen. Ordföranden utses inom fyra (4) månader från den dag då de två andra medlemmarna har utsetts.

4. Om de utnämningar som behövs inte har skett inom de tidsfrister som nämns i stycke 3 i denna artikel, kan vilken som helst av de avtalsslutande parterna, om någon annan överenskommelse inte föreligger, be presidenten i Internationella domstolen att verkställa de behövliga utnämningarna. Om presidenten i Internationella domstolen är medborgare i någondera avtalsslutande parten eller annars förhindrad att fullgöra uppgiften, ombeds den i fråga om antalet tjänsteår följande medlem i Internationella domstolen som inte är medborgare i någondera avtalsslutande parten och som inte heller på annat sätt är förhindrad att fullgöra uppgiften, att verkställa de behövliga utnämningarna.

5. Skiljedomstolen ska fatta sitt beslut med enkel röstmajoritet. Skiljedomstolens beslut är slutgiltiga och bindande för vardera avtalsslutande parten. Vardera avtalsslutande parten ska bära kostnaderna för den medlem som den utsett och för sin representation i skiljeförfarandet. Kostnaderna för ordföranden och andra eventuella kostnader ska bäras till lika delar av vardera avtalsslutande parten. Skiljedomstolen kan fatta ett avvikande beslut beträffande fördelningen av kostnaderna. Till alla övriga delar fattar skiljedomstolen beslut om sina egna procedurreglar.

6. De tvister som avses i stycke 1 i denna artikel löses i enlighet med bestämmelserna i denna överenskommelse och enligt allmänt erkända principer för internationell rätt.

Artikel 11

Tillstånd

1. Vardera avtalsslutande parten behandlar i överensstämmelse med sina lagar och bestämmelser gynnsamt de ansökningar om tillstånd som hänför sig till investeringar och beviljar snabbt de tillstånd som behövs på

of the Tribunal. Those two members shall then select a national of a third State who, on approval by the two Contracting Parties, shall be appointed Chairman of the Tribunal. The Chairman shall be appointed within four (4) months from the date of appointment of the other two members.

4. If the necessary appointments have not been made within the periods specified in paragraph 3 of this Article, either Contracting Party may, in the absence of any other agreement, invite the President of the International Court of Justice to make the necessary appointments. If the President is a national of either Contracting Party or is otherwise prevented from discharging the said function, the Member of the International Court of Justice next in seniority who is not a national of either Contracting Party or is not otherwise prevented from discharging the said function, shall be invited to make the necessary appointments.

5. The Arbitral Tribunal shall reach its decision by a majority of votes. The decisions of the Tribunal shall be final and binding on both Contracting Parties. Each Contracting Party shall bear the costs of the member appointed by that Contracting Party and of its representation in the arbitral proceedings. Both Contracting Parties shall assume an equal share of the costs of the Chairman, as well as any other costs. The Tribunal may make a different decision regarding the sharing of costs. In all other respects, the Arbitral Tribunal shall determine its own rules of procedure.

6. Issues subject to dispute referred to in paragraph 1 of this Article shall be decided in accordance with the provisions of this Agreement and the generally recognised principles of international law.

Article 11

Permits

1. Each Contracting Party shall, subject to its laws and regulations, treat favourably the applications relating to investments and grant expeditiously the necessary permits required in its territory in connection with investments

dess territorium för investeringar som görs av investerare från den andra avtalsslutande parten.

2. Vardera avtalsslutande parten beviljar i enlighet med sina lagar och bestämmelser tillfälligt inrese- och uppehållstillstånd och utfärdar behövliga dokument, som styrker tillståndet, till sådana för företaget centrala, fysiska personer som anställts från utlandet för att i samband med en investering gjord av en investerare från den andra avtalsslutande parten arbeta som ledare, sakkunniga eller teknisk personal för den tid dessa personer uppfyller kraven i detta stycke, och beviljar tillfälligt inrese- och uppehållstillstånd för dessa arbetstagares familjemedlemmar (make och minderåriga barn) för samma tid som för arbetstagaren.

Artikel 12

Tillämpning av andra bestämmelser

1. Om någondera avtalsslutande partens lagstiftning eller sådana förpliktelser under internationell rätt som är i kraft eller som senare ingås mellan de avtalsslutande parterna utöver denna överenskommelse innehåller generella eller specifika bestämmelser enligt vilka investeringar som gjorts av den andra avtalsslutande partens investerare kan medges en behandling som är förmånligare än den behandling om vilken föreskrivs i denna överenskommelse, ska sådana bestämmelser, såtillvida de är förmånligare för investeraren, gälla före denna överenskommelse.

2. Vardera avtalsslutande parten ska iaktta de andra juridiska förpliktelser som den eventuellt har i fråga om en enskild investering som gjorts av en investerare från den andra avtalsslutande parten.

Artikel 13

Tillämpning av överenskommelsen

Denna överenskommelse tillämpas på alla investeringar som investerare från en avtalsslutande part har gjort på den andra avtalsslutande partens territorium, oberoende av om de har gjorts före denna överenskommelses

by investors of the other Contracting Party.

2. Each Contracting Party shall, subject to its laws and regulations, grant temporary entry and stay and provide any necessary confirming documentation to natural persons who are employed from abroad as executives, managers, specialists or technical personnel in connection with an investment by an investor of the other Contracting Party, and who are essential for the enterprise as long as these persons continue to meet the requirements of this paragraph, as well as grant temporary entry and stay to members of their families (spouse and minor children) for the same period as to the persons employed.

Article 12

Application of other Rules

1. If the provisions of law of either Contracting Party or obligations under international law, existing at present or established hereafter between the Contracting Parties in addition to this Agreement, contain a regulation, whether general or specific, entitling investments made by investors of the other Contracting Party to a treatment more favourable than is provided by this Agreement, such provisions shall to the extent that they are more favourable to the investor, prevail over this Agreement.

2. Each Contracting Party shall observe any other legal obligation it may have with regard to a specific investment of an investor of the other Contracting Party.

Article 13

Application of the Agreement

This Agreement shall apply to all investments made by investors of one Contracting Party in the territory of the other Contracting Party, whether made before or after the entry into force of this Agreement, but shall not

ikraftträdande eller därefter, men den tillämpas inte på sådana tvister gällande investeringar som har uppstått före överenskommelsens ikraftträdande och inte heller på sådana anspråk som har avgjorts före överenskommelsens ikraftträdande.

apply to any dispute concerning an investment which arose or any claim which was settled before its entry into force.

Artikel 14

Förhandlingar

De avtalsslutande parterna förhandlar tidvis sinsemellan på endera avtalsslutande partens begäran för att behandla verkställigheten av denna överenskommelse och för att dryfta sådana frågor som kan uppstå till följd av överenskommelsen. Sådana förhandlingar förs mellan de avtalsslutande parternas behöriga myndigheter på en sådan plats och vid en sådan tidpunkt som parterna har kommit överens om på diplomatisk väg.

Article 14

Consultations

The Contracting Parties shall, at the request of either Contracting Party, hold consultations for the purpose of reviewing the implementation of this Agreement and studying any issue that may arise from this Agreement. Such consultations shall be held between the competent authorities of the Contracting Parties in a place and at a time agreed on through diplomatic channels.

Artikel 15

Öppenhetsprincipen

1. Vardera avtalsslutande parten ska utan dröjsmål publicera eller annars offentligen tillhandahålla sina allmänt tillämpliga lagar, bestämmelser, procedurer och förvaltningsbeslut och domstolsbeslut samt internationella överenskommelser som kan inverka på investeringar som gjorts av investerare från den andra avtalsslutande parten på den förstnämnda avtalsslutande partens territorium.

2. Ingen bestämmelse i denna överenskommelse ålägger en avtalsslutande part skyldighet att lämna ut uppgifter som är konfidentiella eller hänför sig till ägande eller att ge tillträde till sådana uppgifter, inklusive uppgifter som rör enskilda investerare eller investeringar, vilkas rövande skulle skada lagstillsynen eller strida mot den avtalsslutande partens lagstiftning om handlingars offentlighet eller skada enskilda investerares berättigade kommersiella intressen.

Article 15

Transparency

1. Each Contracting Party shall promptly publish, or otherwise make publicly available, its laws, regulations, procedures and administrative rulings and judicial decisions of general application as well as international agreements which may affect the investments of investors of the other Contracting Party in the territory of the former Contracting Party.

2. Nothing in this Agreement shall require a Contracting Party to furnish or allow access to any confidential or proprietary information, including information concerning particular investors or investments, the disclosure of which would impede law enforcement or be contrary to its laws protecting confidentiality or prejudice legitimate commercial interests of particular investors.

Artikel 16

Ikraftträdande, giltighetstid och uppsägning av överenskommelsen

1. De avtalsslutande parterna meddelar varandra skriftligt när de rättsliga villkoren för ikraftträdandet av denna överenskommelse har uppfyllts. Överenskommelsen träder i kraft den trettionde dagen efter den dag då det senare meddelandet har mottagits.

2. Denna överenskommelse är i kraft under en tid av femton (15) år, och ska därefter fortfarande gälla under samma villkor till dess någondera av de avtalsslutande parterna genom en skriftlig underrättelse meddelar den andra avtalsslutande parten om sin avsikt att säga upp överenskommelsen efter en tid av tolv (12) månader.

3. I fråga om investeringar som har gjorts före den dag då denna överenskommelse upphör att gälla, gäller att bestämmelserna i artiklarna 1-15 ska förbli i kraft under en tid av femton (15) år från den dag då överenskommelsen upphör att gälla.

TILL BEKRÄFTELSE HÄRAV har undertecknade, därtill vederbörligen befulldäktade, undertecknat denna överenskommelse.

Upprättad i Podgorica den 14 november 2008 i två original exemplar på finska, montenegrinska och engelska, vilka alla texter har samma giltighet. Om avvikelser förekommer mellan texterna ska den engelska texten gälla.

För Republiken Finland

För Montenegro

Article 16

Entry into Force, Duration and Termination

1. The Contracting Parties shall notify each other in writing when their legal requirements for the entry into force of this Agreement have been fulfilled. The Agreement shall enter into force on the thirtieth day following the date of receipt of the last notification.

2. This Agreement shall remain in force for a period of fifteen (15) years and shall thereafter remain in force on the same terms until either Contracting Party notifies the other in writing of its intention to terminate the Agreement in twelve (12) months.

3. In respect of investments made prior to the date of termination of this Agreement, the provisions of Articles 1 to 15 shall remain in force for a further period of fifteen (15) years from the date of termination of this Agreement.

IN WITNESS WHEREOF the undersigned representatives, being duly authorized thereto, have signed this Agreement.

Done in duplicate at Podgorica on 14th of November 2008 in the Finnish, Montenegrin and English languages, all texts being equally authentic. In case of divergence, the English text shall prevail.

For the Republic of Finland

For Montenegro